

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 " — "

Helyben hásho hozva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 " — "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 " — "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 7.

Vinkler püspök Nagyvárad diszpolgára.

Jámborságban eltöltött, kiváló jótékony-ságban, nemes alkotásokban, keresztény és polgári erényekben egyaránt gazdag életének egyik nevezetes határánál Nagyvárad város diszpolgárává választotta ma a közgyűlés Vinkler József, vál. püspököt, káptalani nagyprépostot és püspöki helynököt.

Nemes egyszerűsége, ritka szerénysége sohasem kereste a hiuságos czimeket és kitüntetések, még a mostani nagy és méltó megiszteltetés elöl is szeretett volna kitérni, de polgártársait annál nagyobb tiszteletre bírta iránta az ő mindeneket megnyerő kiváló egyénisége s azon hervadhatatlan érdemek, melyeknek őszinte, spontán elismerésül nyújtotta ma Nagyvárad város törvényhatósága egyhangu lelkesedéssel a legfőbb polgári kitüntetést, a diszpolgári czimet.

Méltóbb férfiut alig igtathatott volna Nagyvárad városa diszpolgárai sorába.

Nem zajos közszerepléssel, nem politikai vagy társadalmi sikerekkel vonta magára a közfigyelmet. Sőt inkább azt lehet mondani, hogy úgy a közszerepléstől, mint a társadalmi élettől visszavonult. S hogy mégis megnyerte polgártársai szeretetét s kivívta azok részéről a legfőbb elismerést és kitüntetést, mindennél hangosabban szóló bizonyossága annak, hogy a polgárok elismerése igazi nagy érdemeket tüntetett ki.

Egyházi hivatalainak és méltóságainak betöltésénél a szent ügy iránt való lelkesedés, keresetlen buzgóság, ritka lelkiismeretesség, méltóságteljes komolyság és a minutiozitásig menő pontosság jellemzik.

Vasakaratu ember. Amihez hozzáfog, attól nem tágit, sem fáradságot, sem áldozatot nem kimél, hogy kitűzött célját elérje, egy-egy nemes eszméjét megvalósítsa.

1881-ben a b. e. Nogáll püspök vezetése alatt indult első magyar zarándoklattal Lourdesba zarándokolt, a Szeplőtelen fogantatás csodás kegyhelyére. Betértek utközben az igazi nagy emberbarátnak, Páli szent Vinczének szülőhelyére. Meglepte ott őket ez a bámulatos intézet, melyet sz. Vincze fiai tartanak fenn. Ha a fiunak tehetsége van, iskolába fogják, ha nincs kedve a tanuláshoz, mesterségre fogják, melyre maguk a lazarista atyák tanítják meg s míg az iparban önálló nem lesz, az ő felügyeletük alatt marad.

Annyira megragadta minden nemes ügy iránt fogékony lelkét ez a mondhatatlanul szép, áldásos és praktikus intézet, hogy szerette volna annak mását itt a mi városunkban is létesíteni. Ez érlelte

meg benne a koldusápoló mellett felállított gyermek-menedékház (Szent-László-intézet) tervét, melynek megvalósítására oly sokat áldozott. Pompásan fejlődött az áldásosan működő intézet; ma már új, emeletes házat kell ott építeni, de nem volt rá elég pénze az intézetnek. Néhány nap előtt egy ismeretlen jóltevő 20.000 frtot küldött. Isten áldja érte!

Jótékonyágában igen sokoldalú Vinkler püspök. A házi szegényeknek központja az ő háza, a város szegényeire kiváló gondja van, de amellett, hogy két intézetet alapított, bőségesen juttat alapítványokat és adományokat mindenféle kulturális és jótékony egyletnek. Ő róla igazán elmondhatni, hogy üres kézzel alig ment el tőle kéregető, de elmondhatjuk azt is, a mit a mai közgyűlés szónoka mondott, hogy a jótékonyt úgy gyakorolta, hogy a mit a jobbkez tesz, ne tudja a bal.

Papi életében apostoli buzgóság, az egyház ügyéért való lángoló lelkesedés és áldozatkészség s feddhetetlen élet, — magán életében apostoli egyszerűség és mondhatatlanul kedves szerénység jellemzik.

Elődje, a puritán életű Nogáll, végrendeletében is megemlékezett róla, mily nagyra tartotta ő polgártársai hálás elismerését; egyszerű sirkövét is ez a czim ékesíti.

Vinkler püspök szerénysége huzódzott polgártársai e méltó kitüntetésétől. Ne vegye ezt hiuságos czimnek, hanem tekintse annak, ami valóban, hálás elismerésnek, tisztelő polgártársai részéről, kik tiszta szívből kívánják, hogy:

Nagyvárad város új diszpolgára sokáig éljen, legyen díszes jóltevője Szent László ősi városának!

Vinkler püspök életrajza.

Vinkler József született Nagy-Bányán 1821. február hó 17-én, köztisztviselőben álló polgári családból.

Közép iskoláit Nagy-Bányán kezdte a minoriták gymnasiumában s itt Nagyváradon fejezte be.

Felsőbb theologiai tanulmányaira a kiváló növendék papot a pesti egyetemre küldte püspöke, honnan, mint végzett papnövendék 1844-ben jött vissza, mely évben pappá szenteltetett és pár hónapi káplánkodás után püspöki titkár és szentszéki jegyző lett.

Ezen állásából ment ki *Ér-Mindszentre* plebánosnak. Boldog emlékü Szaniszló püspök azonban alig foglalta el püspöki székét, csakhamar felfedezte e törhetlen papi jellemű és nagytehetségű fiatal papot és maga mellé rendelte titkáruul, illetve az egyházmegyei iroda igazgatójával.

A fiatal papot azonban vágya a lelkipásztorokodás felé vonzotta, kérte és meg is kapta, a *pecze-szöllősi* plébániát, de tényleg el nem

foglalhatta, mert nélkülözhetlen volt az egyházmegye kormányzatában kifejtett működése miatt, 1861-ben kanonokká nevezetett ki s ma már csak ő él a Szaniszló püspök által kinevezett kanonokok közül.

1894-ben április hó 6-án tartotta *Mária-Czellben* arany miséjét szeretett barátja néhai *Winterhalter* Antal kíséretében. Ekkor a papság egy arany kehelyvel ajándékozta meg. A polgárság is összegyűjtött 900 forintot, de ismerve a jubiláns gondolkozását az egybegyűlt összeget a koldus ápoló részére tette le alapítványul.

Már ekkor szó volt róla, hogy indítványozni fogják diszpolgárrá választását, de ismert szerénységével kitért, illetve megakadályozta ezt a kitüntetést.

1898-ban Nagy-Bánya sz. kir. város, szülővárosa, hol hatalmas árva-intézetet létesített diszpolgárává választotta meg.

Nagyvárad most nyújtotta neki 80-ik évére ezt a legkiválóbb kitüntetést, mit a polgárság polgártársának nyújthat.

A kitüntetett főpap egyéni tiszta jellemén és hosszu, nagyértékű egyházi munkálkodásán kívül a jótékonyt terén tünt ki bámulatos módon.

Szaniszló püspöknek emlékére szobrot emelt és megíratta életrajzát. A koldusápoló, iparosok menháza, legényegylet, gyermek-kórház, mindszei hívek segítő alapja, nagybányai árvaház, Orsolya-zárda, gyulai gimnázium, mind óriási áldozatairól tudnak beszélni.

Olyan statisztika ez, amiből ragyogóbb koronát lehet fenni, mint aranyból, ezüstből, mert a szeretet az alap min átfutnak az értékes szálak.

Sokszor; ha teheti mindég ellátogat a kitüntetett főpap Szaniszló püspök Hiczingben levő sírházhoz. Itt gyűjti magában az elhunyt nagy ember szellemét. Ez a szellem árasztotta rá a kitüntetések, az ő szelleme lett kitüntetve benne e nagy kitüntetéssel.

És ez fogja őt boldoggá tenni midőn értékre jut a polgárság nagy elismerése, hogy Szaniszló sírjára, Szaniszló szelleme elé teheti e nagy kitüntetést.

Öröme lesz e hír a bibornoknak, főpásztorának is, kinek szerencsés keze mindenben utódját lelta Nogáll püspöknek.

Vinkler József diszpolgársága.

Nagy, szinte ünnepi esendben olvasta föl *Rácz Mihály* főjegyző azt az indítványt, melyet dr. *Hoványi Géza* és társai adtak be Vinkler József cz. püspök diszpolgárrá választása dolgában. Valahányszor a nemeslelkű főpap nevét olvasta a főjegyző, lelkes éljenzésben tört ki a közgyűlés.

Azután *Várad* Zsigmond dr. szólalt föl élénk figyelem közepett. Közfeladatnak, fontos feladatnak tekinti, hogy a kitüntetést együtt összesen, felekezeti különbség nélkül nyujtsák. Nem volt alkalma figyelemmel kísérni a kitüntetendő főpap társadalmi tevékenységét, de meg van győződve, hogy az érdemek, melyek

az indítványban fel vannak sorolva, Vinkler Józsefet valóban díszítik is. Midőn szóval is hozzájárul, hogy a város fejezze ki a 80 éves jótékony főpap iránt háláját, felhasználja a kitűnő alkalmat egy előterjesztésre.

Utal arra, hogy a kisebb felekezetek az uralkodó vallással mindenkor a legnagyobb egyetértésben kívánnak élni. De a felekezeti szellem ránehezedik, ráfeketedik az egész korra.

Nem igaz az a vád, mintha a katolicizmus el volna nyomva; mert a mely vallás uralkodó, nem lehet elnyomott. Ezt mutatni akarjuk minden alkalommal s most is készséggel járulunk hozzá, hogy a kezdő urak kiváló főpapjukat kitüntessék. Arra a főpapra, aki nem kérdi a koldust, mely felekezethez tartozik.

Hoványi Géza dr. utal arra, hogy mikor az indítványt aláírta, nem a felekezeti szempont vezette, hanem a polgár iránti hódolat, amiket Várady Zsigmond elmondott, itt ma, ez alkalommal nem volt helye. A tettek beszélnek. Vinkler József olyan, akiről el lehet mondani, amit jobb keze tesz, nem tudja a bal. (Lelkes éljenzés.)

Elnök: Beóthy László főispán: Maga is lelkesedéssel járulva az indítványhoz, ennuncziálja a közgyűlés határozatát, mely szerint Vinkler József v. püspököt egyhangulag diszpolgárrá választja. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

A diszpolgári oklevél átadása.

A diszpolgári oklevelet, melyet művészileg állítanak ki, elkészülte után dr. Bulyovszky József polgármester vezetésével egy 15 tagú bizottság fogja átnyújtani Vinkler József v. püspöknek beszéd kíséretében. E 15 tagú bizottság tagjai lesznek: dr. Bulyovszky József polgármester, Beczkay Lajos, Czeglédy Jeremiás, dr. Grósz Albert, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Konrad Márk, Mészáros József, Mezey Mihály, Palotay László kanonok, dr. Radó Ignác, Reismann Mór, Sebestyén Lajos, Stark Gyula, Szokoly Tamás és dr. Várady Zsigmond.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 8.

Zárt ülés lesz.

Ezt a hirt kolportálta az a pár képviselő, aki az ülés elején a folyosókon lézengett. Mert valami nagy érdeklődés nem mutatkozott a mai ülésnek, e hír szerint elég izgatónak ígérkező eseményei iránt. Mikor Perczel Dezső elnök elfoglalta helyét és megnyomta a villamos csengők gombjait, a teremben alig voltak tizen. Csak ismételt és erélyes csengetéssel érhetette el az elnök, hogy némi jóakarattal konstatálhatta, hogy a Ház már tanácskozásképes. Az ülést tehát megnyitotta.

Ezalatt az elnök megette bejelentéseit, a melyek között zajos helyeslést keltett Bereg megye kérvénye az olasz borvám felemelése tárgyában és mialatt a jegyzőkönyvet felolvasták, Rakovszky István aláírásokat gyűjtött a zárt ülést kérő ivhez. Még Barta Ödönt is felszólította az aláírásra, a ki készséggel meg is felelt a kívánságnak, hogy ilyen módon elhárítsa magáról a gyanút, mintha ő is Bánffy híveihez tartoznék.

Az ívet azonban az ülés elején nem nyújtotta be. Valószínűleg az aláírások elégtelensége miatt és így a Ház egyelőre áttért a napirendre, a kereskedelmi költségvetés tárgyalásának folytatására.

Polónyi Géza valahol a terem közepén diskurált, a mikor a jegyző az ő nevét hívta fel szólásra.

Sorrendban ugyanis Kolozsváry-Kiss István következett volna, de Halas város képviselője még nem volt itt.

Polónyi tehát a helyére sietett és megkezdte beszédét.

Azzal kezdte, hogy eredetileg az volt a szándéka, hogy felszólítsa az összes pártokat agráriusokat és merkantilistákat, hogy ne folytassák egymás között a torzsalkodást, hanem foglalkozzanak komolyan az egész világot érdeklő nagy kenyérkérdéssel. De eláll ettől a gonosz szándékától, mert úgy látja, hogy a képviselők itt a teremben és a folyosókon sokkal jobban érdeklődnek a napirenden levő párba-

jok, mint eme nagy kérdések iránt. Még a szakminiszter is elkésve jön témájának tárgyalására

Az iparpártolás.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter ebben a pillanatban lép a terembe.

Polónyi Géza ezután az iparpártolás eszméjét fejtegeti hosszasan és érdekesen. Első sorban az arisztokracziának kellene kezébe venni az ügyet. Az arisztokraczia szakítson eddigi külföldieskedő struczpolitikájával. Tisztelet azonban a kivételeknek. Nagy elismeréssel nyilatkozik Zichy Jenőről és üdvözli báró Fiáth Miklóst tegnapi beszédéért.

Nagy baj, hogy a képviselőháznak magának sincs érdeke a fontos kenyérkérdések iránt. Azt hiszi, ha 453 képviselőt a tarifa-ügyről kikérdeznék, a miniszter mint jury 433-at szekundába szoritna.

Téves az a tétel, mintha az egyedül üdvözítő kereskedelmi politika az volna, mely csak a kivitel emelésére törekszik. A belfogyasztás emelése ennél sokkal fontosabb. A legfejlettebb iparállamok kereskedelmi politikája passzív.

Polónyi: Ha látom, hogy egyetlen nagy hajónk sincs, mind az Ausztria és Trieszt érdekeit szolgálja, akkor csak helyeselheti a hajógyár eszméjét. Legalább tudjuk, hogy az onnan kikerülő hajók a mi érdekeinket szolgálják. Még olyan miniszterrel nem áll szemközt, aki azt nem mondja: Én megszavazom az önálló vámterületet, addig a költségvetést nem fogadja el.

Földmivelés és ipar.

Saághy Gyula Magyarország gazdasági életének alapjelleme a földmivelés és a földmivelésre fektetheti tehát tevékenysége alapját az ipar is. Polemizál azután Lánggal és azt állítja, hogy nem az agráriusok agítációjára, hanem a malmok visszaélése tette szükségessé az örlési forgalom megszüntetését. Azután áttért a budapesti pályaudvarok kérdésére.

Tiltakozik az ellen, hogy ezt a kérdést egyes körök privát érdekek kielégítésére használják fel. Londonban, Párisban, Berlinben mindenütt benn vannak a pályaudvarok a városban miért akarják nálunk kihelyezni? Különös, hogy épen a nyugati pályaudvart akarják kihelyezni, holott az van legkevésbé a forgalom útjában. A személy-pályaudvar kérdése nem sürgős, úgy a hogy akarják, nem is szerencsés.

A zárt ülés.

Elnök a vitát bezárja és jelenti, hogy Rakovszky István a Házzsabayhoz szót kér.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Szerelmes amorettek.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

Kovácsék voltunk hiva délutánra s nagy kompánia gyűlt egybe. Lányok, fiatal emberek, mamák, nének vegyest, csoportokra oszolva. Kiki megtalálta a maga partnerét s diskuráltak hevesen. Az igazat megvallva pedig csak olyan napszámbebeli diskurzus volt mindenik. A szikár Lányinén például, a mint mosolyogva, látszólagos érdeklődéssel hallgatta a Bekényiné dicsekvéseit, — egy kis lélekismerő könnyen észrevehette volna, hogy az ide-oda mozgó szurós szemével a lányait figyelte, a kik körül ma éppen nem forgolódott senki. A szegények egészen belesápadtak az unalomba. Hűségese kísérik Bartos Gyula is elpártolt tőlük s egy dekorált sarokba húzódva Erdélyi Elzát nézi, a ki ma különös elemében van. Az arca majd kicsattant a pirosságtól, a két szemé ég s olyan nagyokat kaczag, hogy bizton meg fogják érte szólni otthon, — külön, külön. Botrányosan szabad a viselkedése, kaczer, kihívó . . .

Réki Jenő odahuzta a székét mellém. Olyan hallgatag volt egész délután, hogy észre se vettem. Szörnyen ábrándos gyerek volt különben is, most pláne behuzta nyakát a szűk vállai közé s a fehér plasztronos fekete szalónkabátjában úgy festett, mint valami beteg gölya.

— Valaki nagyon szerelmes, — hecczel-

tem, mert hisz tudta az egész város, hogy Erdélyi Elza tetszik neki.

Még lejjebb horgasztotta a fejét:

— Hagyja el, nem érdemes . . .

— No?

— Egyetlen leány sem érdemli meg, hogy szeressék, — tudja olyan valamennyi . . .

— Tán bizony összeperelekedtél Elzával? — faggattam tréfálkozva.

Átlátszó, fehér homlokán lüktettek az erek s keskeny szájszéleit egymásra szoritotta.

— Nem férfias dolog panaszkodni, — mondta aztán csendesen.

Reám is átragadt a szomorú hangulata s részvétellel néztem rá. Visszacsengtek fülemben a szavai: »nem férfias dolog . . .« s mosolyogni tudtam volna a naivul érvelt férfias büszkeségén. Hisz leány-lelke volt neki, ábrándos, fehér, törékeny lelke.

Csendesen sodorgatta a cigarettáját:

— S azt hiszi, szerelmes vagyok Elzába? — kezdte újból.

— Hisz maga mondja, — nevettem s nem is csodálom, — toldtam hozzá.

Szinte visszatetszett arcán a gunyos mosolygás. Köhögött utána s a cigarettája végét harapdálta.

— Ne ítéljen meg, ha magának elmondok mindent . . .

Szóttan odanyújtottam a kezemet. Az övén éreztem a remegést s csaknem perzseltek a frrósságtól. A hangja meg elrekedt mig beszélt:

— Voltak álmaim, ugyan ki róná fel azokat? — Bár erényszámba vennék a reális,

ügynevezett józan fiatal emberek csoportjában, a kik blazirt egykedvűséggel élnek a máról holnapra. Meg vannak elégedve a maguk napi kalabriász-pártijukkal, elkacznak a vicczlapok sokszor meglehetősen vastag tréfáin, lemorzsolják a pár hivatalos órát napszámbebeli, minden ambíció nélkül s ha aztán egy-két nagyobb lumpolás, egy-két szerencsétlen kimenetelt kártyajáték után nem stimmel a kiadás a bevételrel, — hát megházasodnak. Ajánlatnak maguknak valami pénzes, naiv leányt, a ki elhiszi nekik, hogy az első látásra beléje szerettek. A szerelmes leányok aztán siettetik az esküvőt, hogy mentől hamarabb kiábránduljanak s aszszonykorukban adják vissza a kölcsönt az uroknak.

S maguk valamennyien belemennek a csapdába. Hűségüknek hizeleg a bonvivánt udvariása s szinte lenézik mellette, csendesvérű embereket. Itt van Erdélyi Elza, pedig ő még csak nem is gazdag. Lássa hogy viselkedik, milyen kaczer, néha . . . Ha még szerettem is, ki tudnék belőle ábrándulni . . .

Két piros folt gyült ki az arcán s lázasan tekintett a zongora felé, a hol Elza játszott valami könnyed, vig melódiát.

Réki lesütötte szemét s csendesen folytatta:

— Maga olyan türelmes, jó leány . . . Hát látta, azt hittem, hogy Elza már ezen a télen az én feleségem lesz, egymásnak teremtettem a jó Isten bennünket. Figyelmes, jó férje lettem volna, a ki minden gondolatát ellesi. A fizetésemet már jövőre feljebb emelik s Elzának

Rakovszky István: A Hárszabályok értelmében több mint husz tag aláírásával zárt ülést kér.

Az elnök a zárt ülést elrendeli és felszólítja a karzat közönségét és a gyorsírókat, hogy a teremről távozzanak.

A kassza története.

A zárt ülésben **Rakovszky** István szólásra provokálta Széll Kálmán miniszterelnököt. A bécsi Vaterland minapi száma a szabadelvűpárt választási kasszájáról irt s azt a feltűnő politikai hirt hozza napvilágra ezzel kapcsolatban, hogy a miniszterelnök elődje báró Bánffy Dezső nem számolt el a kasszával utódjának. Azóta e hirt már többféleképen megerősíti a nevezett lap. Felkéri tehát a miniszterelnököt hogy nyilatkozzék a Vaterland vádjaira. Tényleg létezett a szabadelvű-pártnak választási kasszája? — igaz-e, hogy e választási kasszába a külföldről is folyt be pénz? — igaz-e, hogy báró Bánffy Dezső a kasszával nem számolt el?

Rakovszky István: Lengyelország jut eszembe. Ott is külföldi pénzzel vásárolták meg az országot. Kérde Széll Kálmán miniszterelnököt hogy tud-e a külföldi pénzekről és hogy átvette-e Bánffy bárótól a rendelkezési alapot, a mely neki nem volt megszavazva.

Széll Kálmán miniszterelnök: Semmiféle érintkezésben nem állottam az akkori választásokkal a rendelkezési alapot át nem vettem, mert ezt irattárilag kezeli az illető hivatalnok, 30 év óta havonként utalják ki az állampénztárból. A mikor átvettem az alapot, akkor csak az volt abból elköltsve mi az első hónapra esett. A választási kasszával semmiféle összeköttetésben nem voltam.

Fejérváry báró honvédelmi miniszter mint a volt kabinet legidősebb tagja szólalt fel ezután. 1898-ban — ugymond — volt szó választásról, de külföldről semmi pénz nem gyűjtetett. (Zajos éljenzés a jobbon.)

Kiáltások: Hát Ausztriából.

Ugron a szerző.

E nyilatkozatok után most már mindenki azt hitte, hogy a zárt ülés befejezést nyert s a

se lehetnek olyan nagy igényei. S aztán a szeretet mit nem pótol? — Bűbájos géniusz az, puha, édes kezével letörli az izzadságot homlokunkról, tépett lelkünk behegeszti egy szavával. Ne nevéssen ki e meggyőződésemért, én erősen tudok még hinni e századvégi nem-bánomság korszakában is. Elzának szuggerálták azt, a hogy velem elbánt, őt magát nem úgy ismertem . . .

Elhallgatott. Majd utóbb hozzátette kurtán:

— A nagynéje magával viszi holnap . . .

Az alkonyat megülte a szalont s a szobaleány meggyújtotta a lámpákat. A társaság tovább zibongott, a reczés levelü páfrányok ingó árnyékot vetettek az elegáns, sima zöld falon, a csipkefüggönybe szótt pajkos amorettek mind, mind tüzeltek a fantáziát. A Réki Jenő beteges színű keskeny arcza is mintha nekigömbölyödött volna a lámpa-világnál s beszédes szemei ragyogtak. Megtudtam volna siratni s haragudtam Elzára.

Felsegítette a pelerimmet s kint a kapualjban csendesen mondta, mig elbucszott:

— Köszönöm a jóságát . . .

Hazament egyedül.

Erdélyi Elza fogott hirtelen karon. A keze hideg volt mint a jég s a hangja reszketett:

— Holnap megyek a nagynénemmel, kérlek tudósíts róla . . . Az orvos tegnap mondta nekünk, hogy menthetetlen oda van, vért köpött . . .

Szólan néztem fel a Kovácsék kivilágított szalonablakaira, melyet hirtelen futott be a homályos, hideg páráréteg, eltakarva a szerelmes amoretteket.

direkt nyilatkozatok után a választási kassza ügye be van fejezve, mikor nagy meglepetést keltve felállott **Ugron** Gábor.

A Vaterland cikkének egy része levelemből van feldolgozva — ugymond — s ezért a felelősséget elvállalom. Felolvassa a cikk ama részét, mely Bánffy lemondását kapcsolatba hozza a választási kassza át nem adását. Kérdezi Széll mint gentlemant, hogy átvette-e Bánffytól a kasszát.

Széll Kálmán: Ismétlem, amit mondtam. Formális átadások nem történtek.

Ugron Gábor: Világos választ. Ha Széll tagadólag felel, bocsánatot kérek, vagy fegyveres elégtételt kérek.

Fejérváry br. honvédelmi miniszter: 1898-ban nem volt gyűjtve ily kassza, mert ha lett volna pénzünk, felhasználtuk volna az országgyűlést. (Óriási zaj, derűtség.) Bánffynak a 96-iki választásból is maradtak adósságai, miket csak nehezen tudott kiegyenlíteni. (Óriási derűtség, helyeslés jobbról.)

Szilágyi Dezső fejét rázza.

Kossuth Ferencz. Bevallják a vesztegetést, mely börtönnel sújtatik. Borzasztó, hogy a magyar képviselők osztrák pénzzel választattak.

Gajáry Ödön elmondja, hogy Bánffy előttük kijelentette, hogy külföldi pénzt nem kapott s amit 1896-ban kapott, azt mint jó hazafi elfogadhatta. Kérde Ugront, hogy fenntartja-e állítását a Vaterland cikkére nézve és mért nem jelentkezett Ugron?

Ugron Gábor: A mit én irtam, abból semmit se látok megezőfolva. Miért nem jelentkeztem? Mert Gajári engem nem kérdezett. (Nagy derűtség jobbról.) A Vaterland szerkesztőjére biztam, hogy ha kell, nevezzen meg. Széll Kálmán miniszterelnök határozott válaszáig fenntartom állításomat. (Zajos ellenmondás jobbról)

Polónyi Géza Fejérváry bárót kérde, hogy ha külföldről nem jött pénz, hát Ausztriából jött-e? (Fejérváry báró integet, hogy nem tudja.) Rohonczy Gedeon beismerte, hogy kaptak pénzt. Ha szerzett Bánffy pénzt Ausztriából, akkor hazaáruló. Rohonczy egyéni tisztességében nem kételkedtem, de ha kapott külföldről pénzt, nagyobb bűn ez, mint Dreyfusé, mint a hazaárulás. Ha pedig csakugyan saját céljaira fordította a pénzt, ha nem is az Ördögsgizetre, de börtönbe küldendő. Ugron barátom nem tett tisztességtelen dolgot az üzlettel, de hibát követett el. Tetézte hibáját azzal, hogy a Vaterlandhoz ment, hogy elterelendő a figyelmet, mást gyanúsítson.

Rakovszky István felszólítására Széll miniszterelnök újból kifejenti, hogy a választási kasszával sem aktiv, sem passziv összeköttetése nem volt. Bánffyyal a személyes elszámolás okai nem tartoznak ide. (Zaj!)

Fejérváry br. honv. miniszter. Bánffyt oly súlyos váddal illetik, mintha tolvaj lenne. Ez nem fér össze Magyarország méltóságával. Aki ilyet ír akár a Vaterlandba, akár másutt, azt nem tartom korrektnek.

Elnök a vitát berekeszti s a nyílt ülést megnyitja.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósága ma tartotta meg rendes havi közgyűlését a városháza nagytermében, melyet szinig megtöltöttek nemcsak a törvényhatósági bizottság tagjai, hanem a nagyszámu érdeklődők is.

A polgármesteri jelentés, valamint a belügyminiszteri leirat tudomásul vétele után egyszerre ünnepélyes hangulat ömlött szét a te-

remben, mert mindenki tudatával birt annak, hogy most egy olyan aktus fog következni, a mi a legkritikább esetben foglalt helyet csak a tárgysorozat pontjai közt, a diszpolgárrá való választás. A legnagyobb csendben jelentetett be az indítvány.

A közgyűlés igazi szívből jövő lelkesedéssel fogadta **Vinkler** József diszpolgárrá való választása iránt beadott indítványt s a felszólalók elismeréséhez csatolta az elnök dr. **Beöthy** László főispán is saját elismerését az érdemekben dus főpap iránt s örömmel jelentette ki a közgyűlés egy értelmű határozatát.

Az ünnepélyes aktus után a közgyűlés képe ismét a régi alakot öltötte. Diskuráló, többé-kevésbé figyelő csoportok, halk zsongás, melybe gyakran sivitott bele az elnöki csengő.

Nagyobb mozgolódást a III. o. alkapitányi állás betöltése keltett a választásból azonban nem a közvélemény favoritja Giraud Árpád fogalmazó, hanem **Szöke** András t. b. aljegyző neve került ki győztesen.

Nagyobb vitát még a színházi szerződés tárgyalása keltett, a közgyűlés azonban nem tudott végezni a közgyűlés összes tárgyaival, hanem holnapra is maradt.

*

Beöthy László dr. főispán elnöklése alatt jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozók Alajos, Csák Máté, Frankó Endre, Guttmann József, dr. Grósz Albert, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Palotay László, Papp Miklós, Stark Gyula, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, Beczkay Lajos, dr. Berkovics Ferencz, ifj. Cser János, Daday József, Déry János, dr. Grósz Menyhért, dr. Hoványi Géza, dr. Kornstein Lajos, Ländler Ferencz, Mészáros József, Mihálovics János, Milibák József, id. Nagy Lajos, dr. Sarkady Lajos, Sulyok István, Schütz Albert, Stern Hermann, Vucskics Gyula, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Reismann Mór, Szmekta György, Serényi Gusztáv, Ternyai Antal, Weisz Mór, Aufrecht Mór, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Bognár Sándor, Bottó Ferencz, Czeglédy Sándor, Deutsch Simon, dr. Döry Ferencz, Harmathy Károly, Heringh Sándor, Hillinger Lipót, Huzella Gyula, Knapp Sándor, dr. Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, dr. Kutiák Ágoston, Mandel Adolf, Mihelyi Adolf, dr. Mihelyi Lajos, Mihelyi Pál, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Munk Jakab, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyíry György, Oláh Ferencz, Óváry Sándor, Papp György, Pekánovics Imre, Rádl Ödön, Rendes Vilmos, Sebestyén Lajos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Szählender Károly, Steiner M. Albert, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, dr. Bulyovszky József, Rác Mihály, Istvánffy István, Szűts Dezső, Rimler Károly, Komlóssy József, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Dus László, Tóth Márton, Sztarill János, Busch Dávid, Szántó Lajos, Szűts István.

Felolvasták a polgármester jelentését az elmúlt óról. A jelentést már a napokban részletesen ismertettük. A polgármester meleg szavakban emlékezik meg benne **Kalmár** József fogalmazó elhunytáról s felemlíti a pénzügyzetek jótékony adományait.

Interpellációk

Sarkady Lajos a sertésvásár elhelyezése dolgában intéz kérdést a polgármesterhez. Kérde mi igaz abból, a mit a helyi sajtóban pro és contra olvas?

A gyermekhalandóságról kiadott statisztikai adatok megdöbbentő képet tárnak föl. Ez indítja arra, hogy megkérdezze, milyen stádiumban van a gyermekkórház ügye?

Várady Zsigmond dr. keservesen tapasztalja több polgártársával, mit jelent városban falon lakni. Az utcák rossz kövezetéről szól.

— Meg is mondom egyet — ugymond — Bagoly utca . . . (Zaj.)

— Mért épp a Bagoly utcában? — kiált közbe **Szokoly** Tamás.

Várady Zsigmond mosolyogva hallgat a zajban s csak sokára szólal meg:

— Arról igazán nem tehetek, hogy azt a szegény utcát Bagoly utcának hívják. De igaz, hogy ott a kocsi elakad a sárban. A nép joggal kérdezheti tőlünk, a város ugy nevezett atyáitól, hogy mit csinálunk a város érdekében? — Színházat! — zug a hegypárt.

Várady Zsigmond: Elsőrangú kötelesség, hogy a külvárosok utcáit kellőképp gondozzák közeget tekintetében. (Élénk helyeslés.)

Nagy érdeklődésben emelkedett szólásra Weiss Mór az új katonavárosi városatyja, aki szűzbeszéde gyanánt a főmérnököt interpellálta meg a váradvelencei utak tarthatlan állapotai miatt.

Gábel Jakab szintúgy mint Sarkadi Lajos a sertésvásár elhelyezése dolgában szólalt föl. Azt józan észszel nem lehet fölérni, hogy az ügy fellebbezhetetlen. Taktikát lát a tanács részéről. Azt hiszi a tanács kötelessége preventive eljárni ily ügyekben. Ezt a törvényhatóság jogaival való játéknak tekinti. Kérdi a polgármestert, miért nem tüzi a kérdést napirendre, hogy a bizottság véleményét alkothasson a dologról s kérdi mily módon hajlandó ezt az ügyet elintézni?

Bulyovszky József dr. polgármester a sertésvásár dolgában kijelenti, hogy a tanács ideiglenes megoldási módhoz folyamodott. A miniszter szóbelileg és írásban megsürgette s most már, miután eredmény nincs, a közgyűlés határozatából kell sürgetést intézni. Mig döntés nem érkezik, addig nem határozhatunk.

Az *ulca kövezésére* vonatkozólag jelenti, hogy a kövezési bizottság programja kész s annak értelmében elsőbbséget a külvárosi utcák fognak köveztetni. A számítások megtörténtek, de kedvezőtlen pénzügyi viszonyok lehetetlenné teszik a program keresztül vitelét.

A *gyermek-kórház* ügye a belügyminiszteriumban van döntés alatt.

Komlóssy József gazdasági tanácsos Gábel felszólalására hivatkozva, arra utal, hogy értesülését a lapokból olvasta.

— Eljen az ujság! — kiáltja. Szokoly Tamás a hegypártól.

Komlóssy József védekezésül fölemlíti, hogy a sertésvásár dolgáról maga Hegedüs miniszter is az ujságokból szerezte információját.

Sarkadi Lajos dr. tudomásul veszi a polgármester válaszát s kéri jövőre nézve, hogy a hasonló fontos ügyekről a polgármester havi jelentésében történjék említés.

Várady Zsigmond dr. azt kívánja, hogy az utadót fordítsák arra, hogy a szegény emberek utcáját kövezzék. Egyelőre tudomásul veszi a polgármester válaszát, melyre azonban idővel visszatér.

Gábel Jakab tudomásul veszi a polgármester feleletét, mely megnyugtatta, noha még mindig nem győzték meg arról, hogy a kérdést miért ne lehetne napirendre tüzni? Azért indul különben a hírlapok után, mert az ujságírók sem szopják ujjukból a híreket. (Óriási derűtség.) Ezzel az elégtétellel ta az ujságíróknak. (Derűtség, tetszés.)

A közgyűlés a jelentést s a polgármester válaszát tudomásul vette.

A vízvezeték házi kezelésben.

A belügyminiszter tudvalevőleg leiratot küldött a városhoz, a vízvezeték házi kezelése ügyében hozott közgyűlési határozatra vonatkozóan. A miniszter a házi kezelést csupán próbaidőre engedélyezte.

A közgyűlés a miniszter leiratát tudomásul vette.

Katonai élelmezési raktár.

A tanács egy katonai élelmezési raktár céljaira közterületet óhajtott átengedni.

Balogh Döme nem tartja helyesnek a közterület átengedését.

Szokoly Tamás a tanács javaslatát pártolja.

Névszerinti szavazás után nagy többséggel fogadták el a tanács javaslatát.

Az új alkapitány.

Ezután az új III. alkapitány választása következett a soron. A kijelölt bizottság tagjai lettek a főispán elnöksége alatt: Hlatky Endre, Hoványi Géza dr., Palotay László, Némethy

Károly, Reismann Mór. A bizottság visszavonult s rövid idő múltán bejelentette a közgyűlésnek, hogy az alkapitányi állásra

Szöke András,
Giraud Árpád és
Fassie Sándort

jelölte.

Elnök elrendelte a szavazást. A szavazatszedő küldöttségnek Mezey Mihály elnöklése alatt Sulyok István és Mihelyi Adolf lett a tagja, Istvánffy István a jegyzője.

A szavazás eredménye a következő:

Szöke András 41
Giraud Árpád 30
Fassie Sándor 29

szavazatot kapott. E szerint 11 viszonylagos szótöbbséggel Szöke András lett Nagyvárad III. alkapitánya.

*

A tanács előterjesztést tett arról, hogy a bérház tervén a vállalkozók átalakításokat tettek. A közgyűlés tudomásul vette.

A közuti egyesítése.

A pénzügyi, jogügyi és gazdasági bizottság tudvalevően elfogadta a villamos vasuti albizottság javaslatát a gőzüzemű közuti vonalainak villamos erőre való átalakítására vonatkozólag. A bizottság ugyane javaslatot ajánlja a közgyűlésnek elfogadásra.

Száhländer Károly szöke elnöknek a kérdéshez. Indítványozza, hogy a szerződést hagyja meg a közgyűlés eredeti formájában.

Reismann Mór azt a következő indítványt teszi: engedjék meg az egyesítést, de amennyiben a 140.000 forint nem folya be, a vállalat köteleztessék az összeg 5000 forintotként való kiegészítésére.

Bulyovszky József dr. polgármester mindezekelőtt jelenti, hogy a *kereskedelmi miniszter a villamos ügyét jóváhagyta.*

Ezután hosszasan indokolta a javaslatot s azt elfogadásra ajánlta.

Mihelyi Adolf szerint a dolog pénzügyi oldala nem lett kellőképp megfontolva. Fontos számításokat kell tenni ebben a kérdésben s ezt az albizottság — melynek vasuti szakértő tagja nem is volt — elmulasztotta. A város jogait meg kell védeni. Nincs megállapítva kit terhel a fenntartási költség. Elfogadja Reismann indítványát, bár nem tudja, hogy hozzájárul-e ahhoz a vállalat. Indítványozza, hogy az iratokat adják ki a tanácsnak, amely a Reismann proponálta alapon folytasson tárgyalásokat a vállalattal s egyébként is tegyenek pénzügyi szaktanácsokat.

Hoványi Géza dr. hosszas, nagyérdetű fejtegetés után azt a kijelentést teszi, hogy az egyesítéshez ma még, — minthogy a dolog nincsen kellőképp megvilágítva — nem adhatja szavazatát. A tanács igyekezzék meggyőződést szerezni, hogy a társulat mily tőkével kezd a vállalatba.

Bulyovszky József dr. szakértő bizottság kiküldését hozza javaslatba.

Sarkadi Lajos dr. a további fontolgatás halogatását nem tartja célra vezetőnek. Csatlakozik Reismann indítványához.

Hlatky Endre azt tartja, hogy a kérdést tovább kell tárgyalni s kellő beható tanulmányozás után lehet az ügyet a közgyűlés elé bocsátani.

Az elnök ezután a vitát bezárta.

A közgyűlés elhatározta, hogy az ügyet érdemlegesen nem tárgyalja s az iratokat visszaadta a tanácsnak. A részlet tekintetében Reismann Mór és Mihelyi indítványát fogadták el.

*

Ezután a kolozsvári Mátyás-muzeum segítésére megszavaztak 200 koronát.

Majd Hoványi Géza indítványára a szinigazgató szerződését vették tárgyalás alá.

Somogyi Károly szerződése.

Szokoly Tamás azt ajánlja, hogy a szerződést addig ne tárgyalja a közgyűlés, míg a színházi szabályrendelet megerősítve nem lesz.

Hoványi Géza nem osztja ezt a nézetet. A késedelmeskedés ártalmára van a város szinügyének. A szabályrendelet és szerződés közt semminemű ellentmondás nincsen. A helyarákról addig míg a szerződés approbálva nincs, nem lehet az igazgatóval tárgyalni . . .

Szokoly Tamás: Ráértünk még.

Hoványi Géza dr. ajánlja a szerződés helybenhagyását.

Szokoly Tamás visszavonta erre indítványát.

Várady Zsigmond dr. utal a cenzura dolgában statuált szerződési pontra, melyre visszatérve, azt fejtegeti, hogy divatos áramlat, hipokrizis az, mikor az igazgató erkölcsbe ütköző darabokat nem adhat elő. Ezt az egyedül illetékes faktor: a közönség ítéli meg s annak megbírlását semmi bizottságra nem bízna. Ennek a pontnak a törlését kéri, ha a közgyűlés nem teszi, polgári kötelességgel hajol meg a többség akarata előtt.

Kitér ezután a színház jövedelmezésének kérdésére. A város nem adhat szubvenziót és Somogyinak rengeteg kiadásai lesznek.

Mezey Mihály: Birja!

Várady Zsigmond dr.: A mig birja-birja, Ha nem birja, megbukik Nagyváradon a szinügy, igaza lesz Balogh Dömének aki azt mondta mindig, hogy nem kell színház. (Élénk derűtség.) Nem tartja helyesnek, hogy az igazgatótól szerződésileg el vesz egy napot a város jótékony előadásra. A város részére nem szükséges páholy, mert amugy is kevés páholyt lehetett építeni. A szinügyi bizottság tagjainak nincs szüksége páholyra. Kéri a fölösleges ingyen ülőhelyek törlését kimondani.

Hoványi Géza dr. reflektálva az előtte elhangzott felszólalásra, kifejti, hogy a szinügy ellenőrzéséről okvetlen gondoskodni kell. Ez pedig a szinügyi bizottság feladata. Tény, hogy a bizottság tagjai potya-páholyra nem fognak szorolni, de helyet biztosítani kell a részükre.

A cenzurára vonatkozólag ajánlja, hogy a szerződésben körvonalozott korlátozásba nyugodjék bele a közgyűlés. A szerződést egyébként ismételtelen elfogadásra ajánlja.

Hlatky Endre azt tartja, hogy a közönség izlése hamar megromlik, ha hivatott emberek őrt nem állanak s a közizlés az erkölcstelenség posványába süllyed.

Rámutat arra, hogy az ülőhelyek kérdése maiglan sincsen tisztázva, szabályozva. Azt hiszi, nem vezet jóra, ha a szinügyi bizottság ingyen páholyt élvez. Daczára, hogy a jogot megadta a városnak a szinigazgató, kijelenti, hogy mint szinügyi bizottsági tag a potya páholyt nem venné igénybe. Ne legyen a bizottságnak oly tagja, aki csak úgy akarja ellenőrizni a szinügyet, ha ingyen jár színházba. A szabad páholyt maga részéről visszabocsájta a szinigazgató rendelkezésére.

Szokoly Tamás: Tisztelt bizottság! (Zaj).

Miskolczy Barnabás: Busch ül a páholyban Tamás! (Élénk derűtség.)

Szokoly Tamás kifejti, hogy a város kötelessége törekedni, hogy az igazgató jövedelme fokozódjék. Nem fogad el semmi oly kedvezményt, a minek jellege potya. Várady előterjesztését mindenekben magáévá teszi.

Hoványi Gyula dr. azt hiszi, hogy a most felcsapott irány a szépirodalomban: a cochone-ria — csak muló átmeneti állapot.

De azt hiszi, hogy a mai [darabok] ellenőrzése határozott szükség.

A potya páholyok »intézményére« tért át. Azt hiszi, hogy ha a város közönsége nagy áldozatok árán létesít egy színházat, akkor az a

város közönsége a saját házában lehet ur. Nem a direktornak épült a színház. (Nagy zaj. Elnök csenget). Egy szempontot kívánatosnak tart. A város jöhet oly helyzetbe, hogy előkelő vendéget kell a színházba vezetni. Már pedig a város saját helyén tisztelje meg az 5 vendéget. A jogot tehát kívánja, mert a város dignitása kívánja. (Helyeslés).

Rimler Károly hivatkozik a tanács határozatára, melylyel kimondta, hogy a városnak reprezentálnia is kellvén, a polgármesternek páholyt tart fönn. Azt hiszi ebben megnyugodhatik a közgyűlés. (Elénk zaj.) Mindenütt, minden városban van a városnak saját rendelkezésére saját páholya. Ajánlja a szerződés elfogadását eredeti formájában.

Sarkady Lajos dr. belátja, hogy városi páholyra szükség van s ezért indítványozza, hogy a hely árát esetről-esetre a város fizesse meg. (Nagy zaj. Ellentmondások.)

Várady Zsigmond dr. a cenzurára vonatkozó indítványát, valamint a szabad támlásszékekre vonatkozót visszavonja. A páholy-kérdésben félreértették s ezért azt végképp elejteni kéri örök időkre, mert surlódásokra folytonos torzalkodásra vezet.

Most a szavazás következett. A többség a tanács javaslatát a városi páholyra nézve *melőzte*. Ama javaslatát a tanácsnak azonban, hogy az igazgató köteles legyen egy szabad napot a város rendelkezésére adni — *elfogadták*.

Theatre Francaise égése.

Páris. márcz. 8.

A hécsi Ring színház égésének ma szörnyű párja akadt. Páris egyik művészetileg legelőkelőbb, legtekintélyesebb és arányokra nézve legnagyobb színháza, a Theatre Francaise ma reggel kigyuladt s azóta Páris összes tüzoltósága körülötte van, de megmenteni lehetetlen. Az emberek véleménye szinte egyértelmű:

— A tűz elalszik, ha minden elégett már.

Veszendőbe ment a milliokat érő gyönyörű épület, mely Garnier francia építőmester műve, a milliokat érő felszerelés, a fényes ruhatár, könyvtár stb.

A tűz jókor délelőtt tört ki, a midőn a színpadon javában folytak a próbák s e csekély tömeg sem tudott mind elmenekülni. Két színésznő a lángok martaléka lett, de azt hiszik, hogy a műszaki személyzet tagjai közül is többen, a kik akkor a színpadon voltak elfoglalva, szintén a lángok között lelték halálukat.

A tűz okát ez ideig még nem sikerült fölmutatni.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

- Márcz. 10. Szépitészeti egylet ülése d. u. 5 órakor a városbáza tanácstermében.
 Márcz. 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.
 Márcz. 11. Matiné a főgymnásiumban.
 Márcz. 11. Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.
 Márcz. 13. A gazdasági egylet vál. ülése.
 Márcz. 19. Esküdtszéki tárgyalás.
 Márcz. 21. Esküdtszéki tárgyalás.
 Márcz. 23. Esküdtszéki tárgyalás.
 Márcz. 23. Közuti vasut közgyűlése.

* **Márczius tizenötödikének megünneplése.** Márczius tizenötödikének megünneplése Nagyváradon ez évben is pártkülönség nélkül fog lefolyni. Este lesz a Zöldfában társas vacsora, amelyen a toasztozók megemlékeznek a nagy napról. A vacsorának semmiféle pártszinezete nem lesz és hivatalos beszédek *sem lesznek*.

* **Az irgalmas rend ünnepe.** Tegnap volt Istenes szent. Jánosnak, az irgalmas rend alapítójának és védszentjének napja, mely alkalomból a *nagyváradi irgalmas rendház* ünnepet ült. Kiss Theodózius a rendház agg lelkésze, rendtársai jelenlétében isteni tiszteletet tartott. Délben ünnepi ebéd volt, melyen a rendház vendégei voltak: *Fetser* Antal kanonok, *Nogely* István tb. kanonok, igazgató, *Komlóssy* József és *Darvassy* Lajos városi tanácsosok, dr. *Vucskics* Gyula plébános, dr. *Kolozsváry* Sándor és *Grexa* Lóránd premontrei rendű főgymnáziumi tanárok, dr. *Kazay* Kálmán orvos. Az ebéd folyamán köszöntők is voltak, még pedig dr. *Wimmer* Julián főorvos ivott a vendégek egészségére, míg a vendégek nevében *Fetser* Antal kanonok éltette a rendház tagjait, kívánva, hogy Istenes Jánoshoz a rend alapítójához hasonlóan teljesítve hivatásukat sokáig éljenek.

* **A villamos vasut jóváhagyva.** A kereskedelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg jóváhagyta Nagyvárad városnak a közuti vasut részvénytársasággal a villamos vasut építése ügyében történet szerződését abban az alakban, a mint azt a vegyes bizottság kidolgozta. A miniszter leirata tegnap érkezett meg Nagyvárad város polgármesteréhez. Így most mi sem gátolja a villamos vasut építésének megkezdését, annál is inkább, mivel a vállalkozó társaság a tárgyalások folyamán kijelentette, hogy az előkészületek, felmérések már megtette s így a jóváhagyás után az építéshez azonnal hozzá foghat.

* **Egyetemi tanári kinevezés.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a kolozsvári egyetemen az üresedésben levő *egyházi jog* tanárává ő Felsője dr. *Kosutány* Ignác pozsonyi nyilvános rendkívüli tanárt nevezte ki.

* **A szépitési egylet havi ülése.** A nagyváradi szépitési egylet e hó 10-én délután 5 órakor a városbáza tanácstermében ülést tart.

* **Fogalmazói állás a városnál.** A *Kalmár* József halálával megüresedett fogalmazói állásra nézve tegnap a közgyűlés felhatalmazta a polgármestert, hogy a pályázatot írja ki. Az állásra, valószínűleg csak egy komoly pályázó lesz *Márkus* István tb. fogalmazó, a ki jelenleg a katonai ügyosztálynál van alkalmazva s aki mindenben teljesen megfelelt nehéz hivatalának. E választás április 7-én lesz.

* **Zamatos magyar stil.** Bartha Miklós, a nagy magyar publicista, az országszerte elismert stilista a következő táviratot küldte Cirkvenicából, a hol hosszabb idő óta tartózkodik: A ki koholta, hogy részem van az Ugron hajszában: gazember.

A ki terjeszti: ostoba.

A ki hiszi: számár.

A távirat története az, hogy fővárosszerte azt beszéltek, hogy Bartha azért kószál az Adria partjain, mert Ugron zabszállításait nem akarja védeni. Ezt vele — valószínűleg, hogy hazatérésre és tolforgatásra bírják — alighanem úgy közölték, hogy őt az Ugron elleni hajszában részességgel vádolják. Bartha fentti távirattal ezt a vádat utasítja vissza. Kissé éosr biz ez a stylus, de mégsem közelíti meg az Egyetértés hangját.

* **Elhunyt iparos mester.** Nagyvárad városának egy régi jeles iparosa hunyta le tegnap örökre szeméit, *Gyagyovszky Maszlay* Viktor lakatos mester. Halála iparos körökben általános részvétet kelt. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, fiu, testvér és sógornak, *Gyagyovszky* Maszlay Viktor lakatos mesternek f. hó 8-án d. e. 10 órakor életének 51-ik, boldog házasságának 10-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 10-én d. u. fél 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Uri-utca 684. sz. a házából az olasziközsirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai, kartársai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1900. márczius 8. Béke lengjen áldott porai felett! Gyagyovszky Maszlay, Gyagyovszky József, Gyagyovszky Károly, Gyagyovszky Lajos, Gyagyovszky Gizella férj. Kanyuk Mihályné, Gyagyovszky János mint testvérek. özv. Gyagyovszky Maszlay Viktorné szül. Müller Otillia hitvese, özv. Gyagyovszky Maszlay Jánosné mint anya.

* **Rabló színészek.** Biharvármegye törvényhatóságához egy megkeresés érkezett az abrúdbányai kir. törvényszéktől, melyben *Wenczel* (Lászlófi) Bódog, *Schwartz* (Győri) József és *Kovács* Sándor színészek körözését és megtalálásukat az abrúdbányai kir. törvényszék fogházába való bekísértetését kéri a kir. törvényszék. Nevezett színészeket az abrúdbányai kir. törvényszék a B. t. k. 344. §-ába ütköző *betöréses lopás miatt* vád alá helyezte, de a vizsgálat folyamán nyomtalanul eltűntek s mind- eddig feltalálhatók nem voltak.

Wenczel (Lászlófi) Bódog, szabadkai születű, 43 éves, nős, 4 gyermek apja.

Schwartz (Győri) József, miskolci születű, 38 éves, nős, 3 gyermek apja és

Kovács Sándor 30 éves, nőtlen, győri születű.

Mindhárman tagjai az országos színészegyesületnek.

* **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében anyakönyvvezetőkké a brátkai kerületbe *Czibenczky* János körjegyzőt, a robohányiba pedig *Wittenberger* Jakab h. körjegyzőt, továbbá anyakönyvvezető helyettesekké a mező-sassi kerületbe *Stiglics* Sándor ev. ref. tanítót, a dragonyesdibe *Weisz* Miksa s. jegyzőt és végül a csokalyiba *Kádár* Géza s. jegyzőt nevezte ki és a dragonyesdi, valamint a csokalyi anyakönyvvezető helyettesek kivételével, valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

* **Budapest az Osztrák Elemiről.** Nagyvárad város törvényhatósága információkat kért Budapest fő- és székváros tanácsától az Osztrák Elemi biztosító társaságról. A főváros tanácsának információja tegnap érkezett meg a város polgármesteréhez s a társaságot mint teljesen megbízhatót ajánlja. A társaság nyolcz millió alaptőkével rendelkezik s biztosításai 7/8-ad százalékkal olcsóbbak, mint egyes társaságok.

* **A Szigligeti Társaság új alapító tagja.** Irodalmi társaságunk iránt mindjobban kezd érdeklődni a nagy közönség, a minek örvendetes jele az, hogy utóbbi időkben mind többen tesznek alapítványokat a társaság javára és pedig nemcsak hatóságaink és közintézetek, hanem egyesek is. — Így legújabbán *Sal* Ferencz kir. tanácsos, nyug. polgármester, a 60-as évek ezen jönevű poétája, a kit a társaság már régebben tiszteletbeli tagjának választott, a napokban *egyszáz* koronával a társaság alapító tagjainak sorába lépett és ez alapítványi összeget a társaság elnöke: *Rádl* Ödön kezeihez le is fizette.

* **Betörés a postára.** Valami jómadár az elmúlt éjjel a v.-velencei postakasszát szemelte ki prédának, tekintettel a városrészt földrajzi

fekvésére, a katonavárosi közbiztonsági állapotokra és arra a csábító körülményre, hogy itt a posta vezetője egy magánosan élő nő. A sőtét terv azonban a kivitel pillanatában hajótörést szenvedett. A posta szoba ajtajának festszegetésére a postásnő felébredt és az udvarra kiszaladva, felverte a házbeliket, mire a tolvaj, nehogy elcsipjék, kerekét oldott. A rendőr posztának, mint máskor, ezen az éjjelen sem volt sehol nyoma s mint halljuk, az idevaló üzlettulajdonosok testületileg akarják felszólítani a rendőrkapitányt a rendes őrszem kirendelése iránt, a mit különben a felvert postamester, kit a kellemetlen éjjeli látogatás majdnem beteggé tett, szintén megsürgött.

* **Sétahangverseny.** A 37. gy. ezred zenekara *Fiala* karmester vezetése mellett vasárnap d. u. sétahangversenyt rendez a Csarnok dísztermében. Hangverseny kezdete 1/2 6 órákor. A műsor a következő:

1. (Uj.) Az alpesi kürt. Nyitány, Polzertől.
2. (Uj.) Hullámok felett. Keringő, Rosastal.
3. Bevezetés és az égi seregek kara. Mephistopheles operából, Boitótól.
4. (Uj.) Bur őrzárát, Komzák-tól.

Tartalma: A távolból halk bur dallamok hallhatók, melyek mindinkább erősödve, hirtelen elnémulnak; bur őrzárát közeledését harszó kürtjeleket és ágyudörgést hallani;

Hatalmasan zendül meg a burok szabadság dala. Az őrzárát eltávozik és a zene elcsendesül.

5. Töredékek, Wagner Richard operából, összeállította Fiala.
6. (Uj.) Három császár induló, Weissenborntól.

* **Halálozás.** Résztvétel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak a maguk és az összes rokonság nevében fájdalomtól sújtottan jelentik, a legjobb férj, atya, sógor és nagybátya *Branea* Gergely folyó hó 8-án reggeli 8 órákor életének 50-ik évében, súlyos szenvedés és az utolsó kenet ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 9-én délután 3 órákor fognak Hármas-utca 513. sz. házában beszenteltetni s a gör. kel. újvárosi sírkertben örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességtételre az elhunyt kártársai, barátai és ismerősei meghívotnak. Nagyvárad, 1900. márczius 8. Béke lengjen hamvai felett! Emlékezte legyen áldott! Özv. Branea Gergelyné neje. Branea Alexandrina leánya. Id. Simon Szilárd sógora. Ifj. Simon Szilárd unoka öccse.

* **Estély Seper Kajetán javára.** Háromszor is eltoloncolták Seper Kajetánt, a kispestiek élestonei lapszerkesztőjét szűkebb házából, de a kispesti erkölcsök ostromozója mindig csak visszakerült falujába, még pedig, mint tudva van, a belügyminiszter szavára, aki kimondta, hogy Seper Kajetánt senkinek sincs joga a faluból kivezetni, mert arra nem szolgált rá. Az elüljáró-ág persze boszankodik, de annál jobban örülnek a kispesti lakosok. Lessz megint, aki kimondja az igazságot. Csakhogy Seper a sok herceze-hurczában nagyon elszegényedett. Rajtavalóján kívül alig maradt valamije. A kispestiek azonban halás nép, s ime, e hónap 10-ikére a Berán-vendéglőben mulatságot terveznek, melynek jóvedelmét Sepernek szánják. A rendező-bizottság lelkes hangú meghívóban invitálja meg a kispestieket, meg a szent-lőrincziet a mulatságra, mely tombolával és világpostával lesz egybekötve.

* **A szatmári testvérgyilkossági ügyben,** mint Szatmárról írják, a vizsgálat befejeztetett. Mind a három vádlott töredelmesen vallott. Papp Béla feismerte, hogy fölbérelte Zsoldis Mihályt a gyilkosság végrehajtására, Zsoldis pedig beismerte, hogy a megrendelésnek eleget tett. Papp Zoltán szintén vallott, elmondotta, hogy a gyilkosságban részes, amennyiben unokatestvérét ő vezette arra a helyre, a hol megölték. Miután a vádlottak kijelentették, hogy a vád alá helyezés ellen nem felebbeznek, a tárgyalás két hónapon belül megtartható lesz.

* **Pórujárát betyár-ujonc.** A pusztai lakosoknak egyik legkedvesebb olvasmányát tudvalevőleg a ponyva irodalom rablóbiztosítási képezik. Ezeket a történeteket különösen tév-

idejében előszedik a gerenda alól, s a hosszú téli estéket ezeknek az olvasásával töltik el. Így ölték el az unalmat Vékés Imre majsai szállításán is, a hol Bögre Vincze 17 éves béres gyerekek a Bogár Imre története volt a legkedvesebb olvasmánya. Ez a történet egészen elvette a Bögre gyerek eszét, s miután dicsőségre vágyott elhatározta, hogy felcsap zsvány-nak. Gazdájának volt egy régi kapszlis karebelya, ezt ellopta, azután éjnek idején gazdájának legjobb lován eltűnt a tanyáról. Másnap, hogy a fiu eltávozását észre vették, azt gondolták, hogy talán be ment Majsára az anyjához ruháért, de mivel még aznap sem tért vissza, gazdája e hó 4-én Majsára ment, hogy keresse. Vékés először a fiu anyjához ment, de mivel ez semmi felvilágosítást nem tudott adni, a rendőrséghez fordult. Itt aztán azt a nem várt értesítést nyerte, hogy a Bögre gyereket aznap hajnalban félholtra verve vitték a rendőrséghez, a honnan a kórházba került. A dolog úgy történt, hogy a betyárdicsőségre vágyó béresgyerek éjnek idején lóháton kiállt az országútra s a mikor hajnal felé két vásárra utazó csizmadia kocsija oda ért, azokat megállította, az ócska karabélyt rájuk szegezve, pénzüket követelte. A csizmadiaknak sem kellett több, legrágtak a kocsiról s az ujoncz-zsványt lerántották lovavárról s a sátozókakkal úgy elverték, hogy eszméletlen állapotban terült el a földön. Azután kocsira tették és vissza fordultak vele a városba és átadták a rendőrségnek. Bögret másnap sikerült ugyan kikaligatni, de sérülése oly súlyos, hogy alig fog életben maradni. Bögret, valamint a két csizmadia feljelentették a bíróságnak.

* **Elveszett** 8-án este fél 6 és fél 7 óra között a Nagy-Pereczes-utca 749. sz. háztól a Nagy-Pereczes-utczából a Szüts-féle patikánál lemelve a Vasfürdő-utczán át a Szent János-utczai Kazay-házig egy F. M. monogramos s rövid arany lánczos arany óra. A megtaláló kéri azokat a rendőrségre vinni, hol illő jutalomban részesül.

Délafrikai háboru.

London, márcz. 7. A Reuter-ügynökségnek jelentik a Glenczo mellett lévő bur táborból 3-ik kelettel: A szövetségesek beszüntették Ladysmith ostromát és a Biggasberg hegylánczra vonultak, a mely Dundee-től délre Natalon keresztül húzódik. A visszavonulás egy parancsnok tévedése következtében történt, a ki katonáit a kulcspontról visszarendelte, a nélkül, hogy ilyen hadmozdulatra oka lett volna. Részben hozzájárultak ehhez a Modder folyóról érkezett rossz hírek is. A burok sok sátrat hagytak cserben, a melyeket Dundee mellett az angoloktól vettek el. Legtöbb nehézséggel járt a Long Tomágyuk kiemelése a lövegálpakból, mikor az erre a célra szolgáló emelő szerkezetek már fel voltak állítva, a Ladysmithy hajóágyuk heves tüzelést kezdettek, a minek következtében két tüzer megsebesült. Egy félreértés következtében némi lövészet is ott hagyták a burok, mert a csapatok nem követték az intézkedéseket.

Bordeaux, márcz. 8. Egy csapat suhancz tegnap este ellenséges tüntetést rendezett az angol konzulátus előtt. A rendőrség szétverte a tüntetőket.

London, márczius 8. A Daily News parlamenti tudósítója azt jelenti, hogy a kormány elhatározta, hogy Cronjé és katonáit Szent Ilona szigetére viteti és a háboru befejezéséig ott tartja őket.

London, márczius 8. Roberts lord jelenti Osfonteinből tegnap esti kelettel:

A mai nap nagy sikereket hozott. Az ellenséget teljesen szétvertük. A burok teljesen visszavonulnak. Hadállásuk nagyon erős volt és arctámad s nagy veszteséggel járt volna. A harcban tulajdonképen csak a lovasság vett részt. A lovak nagyon kimerültek. French tábornok azt jelenti, hogy a lovastüzeresség nagy tevékenységet fejt ki. Veszteségünk körülbelül ötven ember.

London, márczius 8. A Reuter-ügynökségnek jelentik Osfonteinből 7-iki kelettel: A burok visszavonulásuk alkalmával egy ágyut és sok takarmányt és sátrat hagytak a harctéren. French most a folyó északi partján üldözi a burokat.

EGYESÜLETEK.

A jogászegylet gyűlése. Dr. Gedeon László kir. ítélő táblai bíró a jogászegylet gyűlésén a kérdések szerkesztéséről az esküdtbíróági eljárásban cím alatt megkezdett felolvasását márczius 10-én, szombaton délután 5 órákor a kir. törvényszéki épület I-ső emeleti kisebb tanácskozási termében folytatja, melyre az érdeklődőket meghívja az egyleti titkár.

IRODALOM.

Lovassy Andor pályanyertes vigjátéka. Lovassy Andor torda-aranyos megyei központi főszolgabíró a debreczeni Csokonai társaság 400 koronás díját megnyerte »A kis püspök« cz. vigjátékával.

Igazságszolgáltatás.

Tömeges esküdtzéki tárgyalások.

Nagyvárad, márcz. 8.

E hónapban úgy látszik sok dolguk lesz az esküdtzeknek, a bűnügyek egymásután fejeződnek be s válnak jogerőssé s amennyiben azokban, amelyek az esküdtzék elé tartoznak a vádlottak mind foglyok s így soron kívül intéztetnek el. Amint jogerőssé válnak nyomban ki is tüzik tárgyalásra.

A napokban lett csak jogerős az első ügy s az már mint azt megirtuk, ki is lett tüzve tárgyalásra 19-ikére, tegnap ismét két ügy vált jogerőssé s mind a kettőben már ki is tüzték a tárgyalást és pedig az egyikben 21 ikére, a másikban 23-ikára.

A napokban még több ügy válik jogerőssé s így valószínűleg e hónapban lesz legalább is hat vagy hét esküdtzéki tárgyalás.

A tárgyalásra most kitűzött két ügy igen érdekes, mind a kettőben szándékos emberölés büntetéről van szó.

Gyilkosság kártyázás közben.

Az aki Margittán ismerős, bizonyára ismeri a Fenyődi Béla kis kocsmáját, melynek »Sárándi kocsmá« a czime. Itt szokott egybegyűlni a város lakossága esténként s itt beszél meg a nap eseményeit. Ilyen alkalmakkor aztán gyakran előveszik a harczminkét levelű bibliát is és folyik a csendes.

Igy történt az a mult év október havában is egy este.

A tanúk állítása szerint Varga Ferencz a kocsmárossal szövetkezve a kocsmába csalta

a fiatal legényeket, a kikkel ott aztán ferblizni szoktak.

A mult év őszén majd unindennap összejöttek kártyázni s az ilyen kártyázások nem is volt vége csak reggel.

Egy este ismét együtt volt a társaság, ott voltak: *Varga Ferencz*, *Kiss Lajos*, *Bojkai Tógyer* és *Bárdi Andor* és kártyáztak egész késő éjszakáig.

A szerencse mint majdnem mindig, úgy ekkor is *Varga Ferencznek* kedvezett s egyik kasszát a másik után huzta be s mikor már úgy találta, hogy eleget nyert, felkelt s távozni akart.

A pajtások azonban ebbe nem akartak beleegyezni, de főleg tiltakozott ellene *Kiss Lajos*, akinek *Varga harmincz* krajczárral tartozott s a ki azt követelte Vargától, hogy mielőtt elmenne, fizesse meg a nyereségből a tartozását.

Hanem *Varga* erre nem volt hajlandó s mikor a legények látták, hogy *Varga* eltávozik anélkül, hogy a tartozást megadná, megakarták fogni s erővel akarták elvenni tőle a harmincz krajczárt.

Amikor *Varga* látta, hogy a pénzt elvezik erővel is, kirántotta a bicskáját s aztán fenyegetőleg kiáltott a legényeknek:

— A kinek kedves az élete az ide ne merjen jönni! Hanem a ki legény a talpán, azt várom!

A legények nem retiráltak a kés látására sem, talán biztak abban, hogy ők sokan vannak, vagy talán nem vették komolyan fenyegetését s így *Varga* felé közeledtek, aki azonban nem vette tréfára a dolgot, hanem azt aki legközelebb állott hozzá, *Kiss Lajost* késsével megszúrta.

A szurás a *Kiss* nyakát érte, és pedig olyan szerencsétlenül, hogy átvágta az ütérrel s így *Kiss* ott halt meg a korcsmában, mielőtt még segítség érkezett volna.

Varga Ferencz szándékos emberölés bűntettének kísérletével van vádolva, de vádolva van még ezenkívül a korcsmáros *Fenyődi Béla* is és még a két kártyázó társ is, utóbbiak szerencse játék miatt.

A törvényszék ez ügyet e hó 21-én fogja tárgyalni. A fővádlottat dr. *Adorján Ármin* ügyvéd fogja védeni, a korcsmárost pedig dr. *Weiszberger Lipót*.

E tárgyaláson is a rendes esküdtszéki bíróság lesz, jegyző *Gyenge Béla*.

A csik tolvaj halála.

Hasonlólag rendkívüli érdekes a másik bűncselekmény is.

Gombos Sándor vértesi lakos a *Mazonta* nevű patakba csikfogókat állított fel, amikkel fogott igen sok csikot is s ezeknek eladási árából szép jövedelme volt.

Egy időben aztán a megfogott csikok száma nagyon apadt, sőt gyakran még az is megeseit, hogy reggelre egyetlen egy csik sem volt a fogóban.

Gombos eleinte azt hitte, hogy nincs már annyi csik, mint előbb, hanem amikor azt látta, hogy következetesen egymás után soha sincs csik e fogójában, arra a gondolatra jött, hogy azt valaki bizonyára elloppja.

Sokáig leste a tolvajt, de azt megfognia nem sikerült, míg végre egy reggel amikor kiment a patakhoz, hogy megnézzze az eredményt, ott találta *Fekete Györgyöt* egy falubeli legényt, a ki éppen azzal volt elfoglalva, hogy a *Gombos* fogójában lévő csikokat szedegette ki. *Gombos*nak háttal volt *Fekete* s így nem vette észre azt, hogy közeledik, csak akkor amikor amikor az közvetlen közelében volt.

Gombos rettentő haragba jött, ahogy a tolvajt megpillantotta s első haragjában a kezében levő jégvágóval megütötte a csik tolvajt, majd még egy ütést mért rá, minek következtében *Fekete* összeesett.

Gombos ezután hazatért, de később mégis kiment a tett színhelyére, ahol még ott találta eszméletlenül a földön fekvő *Feketét* s akkor is *Gombos* maga ment hívni adni a *Fekete* családnak, hogy *Fekete György* ott fekszik a patak mellett vérben, valaki megütötte.

Ez 1898 január 30-án történt. *Feketét* a családja hazavitte s ápolni kezdte s az nem halt meg és kivallotta, hogy ki bántalmazta őt.

Hanem a sártülés halálos volt, mert a hátgerinczet érte és oly erős volt, hogy bekövetkezett az agy gerinczsorvadás.

A fiatal ember napról-napra sorvadott s mire elérkezett május, a sirba került.

A vizsgálat azóta folyik s csak most nyert befejezést.

A törvényszék halált okozott súlyos testisértés miatt helyezte a vád alá *Gombost*.

A törvényszék a tárgyalást márczius 25-ikére tűzte ki.

Ezen a tárgyalásos jegyző *Hermann Aladár* lesz.

A kit kétszer eskettek meg.

Valami kis lopási esetet tárgyalt tegnap a törvényszék.

Egy oláh ember volt a vádlott, aki avval volt vádolva, hogy egyik társától 15 frtot elloptott.

Amikor a tanukat eskették, az egyik tanu soha sem mondta az esküt. Az elnök több ízben figyelmeztette, hogy mondja a tolmács után az eskü szövegét, de a tanu nem mondta aztán sem.

Mikor vége volt az esketésnek, a kir. ügyész indítványt tett, hogy a tanut újra eskessék meg, amit a törvényszék el is rendelt.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Másod ízben a tanu egész hangosan mondta el az esküt s így kipótolta előbbi mulasztását.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas*.

- 3337 München József — Szabó Juliánna.
- 3389 Puhár Mihály — Csicsely Judith.
- 3448 Fülöp Margit — Ujvárosi Imre.
- 4551 Szabó Gábor — Kádár Zsófia.
- 3552 Serdült Sándor — Jakab Zsuzsanna.
- 3603 Debreczeni Juliánna.
- 195 Cseke Mihály — Bagdi Erzsébet.

Előadó: *Bócz Géza*.

- 3034 Mislai János — Mislai Julia.
- 292 Erdei Virág — Árvai János.
- 566 Demján — Goldfeder Salamon.
- 646 Borián Stefánna hagyatéki ügye.
- 650 Besseney Lászlóné hagyatéki ügye.

REGÉNY-CSARNOK.

TUDÓS ÉS APA.

Írta: *Jullus*.

3.

— Maga nem hibáját jött jóvá tenni, mondá vérfagyasztó pillantást vetve a könyörgőre, a vágy kergette ide: birni óhajt. Az én utálattal párosult gyűlöletem nem ismer határt. Érzem hatalmam. Maga nem tud rólam lemondani; érzékenysége jobban uralkodik akaratán. Mindent elkövetek, hogy kinná tegyem életét. Ez revánzs lesz az én életem tönkreteléséért. Maga felhasználta egy nő súlyos állapotát, kiaknáta egy gyöngye pillanatát. Ez gyávaság, a legnagyobb jelentelenség, melyet férfi elkövet. Boszum erős lesz és kitartó. Inkább oda dobom magam az első jött-mentnek mintsem annak neje legyek, kit lelkemből megvetek . . .

A fiu megreszketett. Érezte a vádnak nagy igazságát. Szava nem lehetett. Irgalmat nem remélt. Nem állhatta ki tovább azt a tekintetet, mely töviset szórt, szuró fájdalommal töviset. Mégegyszer szemébe nézett a leánynak. Mégegyszer belé nézett azokba a szemekbe, melyek üdvöt ígértek és boldogságot, de mely boldogságnak kapuja örökre bezáródott előtte. Tekintetéből a hódolat és bucsu sugárzott ki. Büszkén hátravetvén fejét, kitámolygott . . . és szíven lötte magát.

Olga közönnnyel fogadta a hirt: nem volt egy élet elégtétel becsületéért s talán az ő életéért . . .

IV.

Az élet gyönyör. Aki egyszer beleveté magát az élvezetek karjaiba, nem tud az többé kibontakozni belőle. Az inger izgató erejével hatalmas befolyást gyakorol az akaratra. Mintegy kényszeríti a bűnre. Kellemesnek találván a legtöbben elkövetik. Szenvedélyükké válik, végül a fertelmesség áldozatává dobják önmagukat. Megállapodásnincsen, folytonos sülyedés következik. Meredek a bűn útja. Lejtőjén mindgyorsabban haladni a posványba. Kinos vergődés a vége . . .

Olga temperamentuma hajlandó volt a rosra. Egyszer kele elkövetnie, egyszer izlelé meg az édes mérget és megszerette azt. A bűn baczilusa lelkén rágódott már. Mig esze nem lett a gyönyör által megvesztegetve, tisztában volt hódoló gavalérjai hazug bókjaival, émelgyős frázisaival. De mióta *egyedüli* támasza, esze nem bizonyult elég erősnek lelke egyensúlyát föntartani, az édes bűn beszivárgott és eltöltött minden helyet, hol a jó érzelmeinek kellett volna gyökeret verni. Üres volt a szíve; beteg a lelke.

Mélyebbről mélyebbre sülyedt. Csúpn egy gondolatra vetek föl arcvonási ijesztő kifejezését, s borult árny örökké derült homlokára: hogyan fog megállani apja előtt? Erre a gondolatra remegett meg teste egész valójában, s fogá el valami ismeretlen borzalom. Legmámorosabb perceiben, mikor ott dorbézolt fél éjszakákat hódoló udvarlói környezetben, sötétült el előtte e gondolatra a világ. Mulatott bár, de lelkében megveté a garázda komániát, bánatát akará feledni, elterietni. De

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Molnár Géza*.

- 4983 Koczé Mitru emberölés.
- 5011 Bereák József zsarolás.
- 5034 Szőke Balázs lopás.
- 5069 Molnár Juliánna becsületsértés.
- 5075 Szekecsán Jánosné lopás.
- 820 Pável Flora gyilkosság.
- 501 Kotro Juliánna tüzvész okozás.

a bánat, e hivatlan vendég, befészkelé magát legédesb perczeibe. Álmába sem hagyta nyugton. Megrontá életét, a keserűség cseppjeit öntvén az öröm poharába. Vig arcza, aranyos kedélye nem árulák bár el, de sokat szenvedett. Piczi boudoirja tudna sokat regélni, hol az egyedüllet bizalmas óráiban a mosolygó álarcot levette igazi alakjában mutatá magát.
(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Stefánia főhercegasszony elutazása.

Bécs, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) *Stefánia* főhercegasszony tegnap este leányával elutazott *Miramareba*. A király melegen bucsuzott el tőle a perronon. Többször átölelte és megcsókolta.

Dienes-Holló-ügy.

Budapest, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) *Dienes Márton* és *Holló Lajos* az ismeretes ügyből kifolyólag ma délután vívták meg a kardpárbajt, mely eredetileg dél-éltre volt tervezve, de azután délutánra halasztották. *Holló Lajos* segédei voltak: *Ivanka Oszkár* és gróf *Bethlen Bálint*, *Dienesé Komjáthy Béla* és *Olay Lajos*.

A felek teljes bandázsszal vívták a harcoképtelenségig. Egyetlen heves összecsapást tettek, melyben *mindkét fél súlyosan megsebesült*, még pedig mindketten a fejükön. Amint a titokban tartott párbajhírekből kiszivárgott, *mindkét fél* a nagy vérvesztés következtében *elájult*.

400,000 frtos sikkasztás.

Eger, márcz. 8. (Saját tud. táv.) *Éliássy Ferencnek*, az egri kereskedelmi és iparkank főkönyv-előjének minapi öngyilkossága folytán a bankban óriási mintegy *400,000 frtos* sikkasztásnak jöttek nyomára. Az öngyilkos 25

évig volt a bank főkönyvelője. Az intézet menthetetlenül bukik. A második könyvelőt elfogták.

Török dolgok.

Konstantinápoly, márczius 8. Az Agence de Constantinople hivatalos forrásból szerzett értesülés alapján konstatálja, hogy a legutóbbi prizrendi eseményeknek nincs akkora jelentőségük, mint amint az európai sajtó egy része nekik tulajdonít. Merőben helyi természetű, minden politikai színezet nélkül való ügyekről van szó, a melyek különben már a békés rendezés útján vannak.

KÖZGAZDASÁG.

A Bihoreana gyűlése. A Bihoreana tegnap tartotta közgyűlését, melyen jelen volt 53 részvényes 617 részvényvel. A gyűlésen *Vulcán József* elnökölt, jegyző dr. *Pap Coriolán*. A közgyűlés az igazgatósági felügyelő bizottsági jelentéseket egyhangulag tudomásul vette. Ezután pedig a választások ejtettek meg. Lemondás és elhalálozás folytán megüresedett 2 igazg. tagságra meg lettek választva: Dr. *Fopovici Miklós* és *Palladi Antal* fenesi lelkész, az 5 felszámoló bizottsági tag lett: *Pacala Tamás* helybeli g. kel. esperes, dr. *Duma Florián* ügyvéd, *Ciceronescu Sámuel* helybeli lelkész, *Fopescu Péter* tanár és *Raicu Sebő* az aradi „Victoria” bank titkára.

A „Bihoreana” hitelintézet az 1898. évi május hó 11-én tartott alakuló közgyűlés alkalmával 600.000 korona alaptőkével alakult meg.

Az első üzleti évi működés a következő: A több év óta tartó gazdasági válság és ennek következtében a kereskedelem pangása és egy egységes üzleti forgalom hiánya, nem maradhatott hatás nélkül ez intézetre sem, amelynek ezenkívül még a kezdet nehézségeivel is meg kellett küzdenie; ennek dacára az intézet üzleti eredménye teljesen kielégítő.

Az intézetben elhelyezett gyümölcsöző betétek összege az 1899. év végén 355.146 kor. 8 fillérre emelkedett s az alaptőkéből az 1899. év végéig 470.307 kor. 66 fill. folyt be.

A cselekvő és szenvedő állapot, illetve a nyereség és veszteség számla egybevetése

37.711 kor. 38 fill. tiszta nyereséget mutat fel.

A részvényeseknek a befizetett alaptőke után 5 % kamatot kapnak, míg jótékony cze-
lokra 228 kor. 36 fillér.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, márczius 8.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.69
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	7.42
Uj tengeri	—	—	—	—	—	5.12
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.27
Zab okt.	—	—	—	—	—	4.90
Káposzta, repeze, aug.	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 8.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	375.90
Magyar hitel	—	—	—	—	—	373.25
Allamvasut	—	—	—	—	—	328.50
Rimamurányi	—	—	—	—	—	313.75
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	229.25
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. márczius 8-án.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	—	98.50
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	—	98.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	100.75
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	99.50
Magyar földterhermentési kötvény 4%	—	—	—	—	—	98.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.60
Horváth-szlavón földterhermentési kötvény	—	—	—	—	—	94.—
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	163.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	141.75
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	99.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	98.75
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	99.—
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	137.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	—	17.75
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	—	746.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	752.20
Párisi vista	—	—	—	—	—	96.80
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	—	19.29
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.35
London vista	—	—	—	—	—	242.55
20 márkás arany	—	—	—	—	—	28.65

A szerkesztőszert felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.								
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.			
Kolozsvár	ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad	»	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagyvárad	»	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen	»	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucs	»	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok	»	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Ermihályfalva	érk.	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47
Bucsa	»	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány	»	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka	»	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd	»	—	—	12 07	2 12	5 17	Szá. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.						
Rév	»	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp	»	† 1 17	† 5 48	12 24	2 27	5 38	Ermihályfalva	ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd	»	† 1 48	† 7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu	»	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen	»	3 37	12 36	8 15	10 27	8 34
Mező-Telegd	»	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	»	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány	érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 00
F.-Vásárhely	»	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	»	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
Várad-Velenceze	»	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	»	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v. V. v.						
Nagyvárad	érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	»	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Nagyvárad	ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad	érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd	»	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki	»	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad	ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos	»	9 41	5 17	M.-Pályi	»	5 47
Bozs	»	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	»	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi	»	10 05	5 41	H.-Pályi	»	6 03
Mező-keresztes	»	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	»	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi	»	10 20	5 55	H.-Bagos	»	6 18
Mező-Peterd	»	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	»	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	10	—	Sáránd	»	6 40	
B.-Ujfalu	»	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	»	† 3 04	† 7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés	érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	
Sáp	»	—	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	»	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.						
Báránd	»	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	»	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 40	
P.-Ladány	»	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	»	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 70	
Szolnok	»	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucs	»	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00	A * -gal jelzette feklételes megálló helyek.						
Nagy-Káta	»	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	»	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55	Nyomatott a Szent-László nyomdában Nagyváradon.						
Budapest	érk.	7 50	01 50	6 20	7 16	—	Kolozsvár	érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04							

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

A * -gal jelzette feklételes megálló helyek.

Nyomatott a Szent-László nyomdában Nagyváradon.